

Vissa föremål blir en viktig del av vår identitet

Människan är den enda art som äger föremål. Vi är också ensamma om att ha en så nära relation till grejerna att de inte bara är livsavgörande för vår tillvaro, utan en del av vårt "jag", av dem vi är.

■ En sandlåda. Två barn. En spade. Det är lätt att ana vad som väntar. Människans behov av att reglera vem som äger eller har rätt att förfoga över en spade såväl som allt annat materiellt, sitter djupt. Rätten att äga räknas till och med som en mänsklig rättighet.

– Att ha något som är ens eget är viktigt. Det finns vittnesmål från tyskarnas utrotningläger som berättar om hur värdefullt det var att äga något, om det så bara var en snörstump. Det handlade om att behålla sin mänskliga värdighet.

"De skapar en sorts meningsfull ordning i tillvaron, en normalitet som är oerhört viktig för oss människor."

Tomas Brytting.

Det säger Tomas Brytting. Han är professor i organisationsetik vid Ersta Sköndal Bräcke högskola och har nyss gett ut boken "Äga, leva, dö – Från föremål till egodel", som han kallar en moralisk betraktelse av tingen.

– Något man sällan pratar om är betydelsen av den normalitet som våra föremål står för. Vi märker det inte, inte förrän någon flyttat runt på grejerna eller vi blir av med dem.

Sakerna är våra samarbetspartner i vardagen. Vi behöver inte tänka på dem, de bara finns där. Stolen som står redo, glaset som väntar i skåpet. De är en del av vårt rörelsemönster – sitta, dricka. Våra rutiner, vårt vardagliga liv.

– Du går inte runt och tänker på dessa föremål som något du har, du är med dem. De skapar en sorts meningsfull ordning i tillvaron, en normalitet som är oerhört viktig för oss människor.

Sakerna ger oss trygghet och är en del av vår upplevelse av oss själva. Men vissa föremål kan vara mer än så. De kan vara en del av vårt "jag". Tomas Brytting berättar om musikern Jan Allan som länge hade en favorittrumpet. När den blev stulen var det som att han förlorade en del av sig själv.

– Trumpeten var inte utbytbar, den var en intim del av honom. Den var inte bara en egodel utan vad jag kallar en egodel.

Det påminner om den egna klädstilens betydelse, menar Tomas Brytting. Skulle man behöva sätta på sig något radikalt anorlunda är det troligt att det inte bara känns obekvämt utan också som att man inte riktigt är sig själv.

Vissa av våra saker är laddade med minnen och historia, symboliska föremål som vi projicerar en betydelse på och som nästan får en magisk koppling till en speciell person.

– Jag kallar det äganets kemi. Föremålen med sin innehavare är som en blandning av två vätskor. Tänk klanledarens spjut som efter hans död tros förmedla hans forna kraft till nästa innehavare.

På liknande sätt kan en bit av en älskad mormor finnas kvar i det lapptäcke som hon en gång sydde.

Men i samma stund som ingen längre bär vidare minnesbilden av mormodern blir tyglapparna bara en del av ett täcke igen.

– Ett äppelträd som man själv planterade för fyrtio år sedan kan få en existentiell betydelse. Något i en finns kvar där i trädet, även om marken där trädet står kanske såldes av för länge sedan.

Prylarnas betydelse i människans liv har alltid varit en ambivalent historia med både moraliska och existentiella bottenar. Det märks inte minst i religiösa skrifter.

– Vi kan inte tjäna både Gud och mammon, säger Tomas Brytting.

Vissa munkar och nunnor lever också i askes, oavsett vilken religion de tillhör.

– De väljer att leva fattigt i medvetande om värdet av materiella ting. Det handlar om att avstå något värdefullt för ett högre värde, för en annan relation.

Om prylarna är en viktig del i bygget av vår personliga identitet kan de också stå i vägen för den som söker något större, bortom ord och sinnen. Det vi är finns inte i det vi har, kanske asketen skulle säga.

– Är vi andliga eller materiella varelser? För de flesta av oss handlar det om att försöka hitta en helhet i balansen.

TEXT: HANNA WELIN
inpalivet@sydsvenskan.se

FOTO: JULIA LINDEMALM
inpalivet@sydsvenskan.se

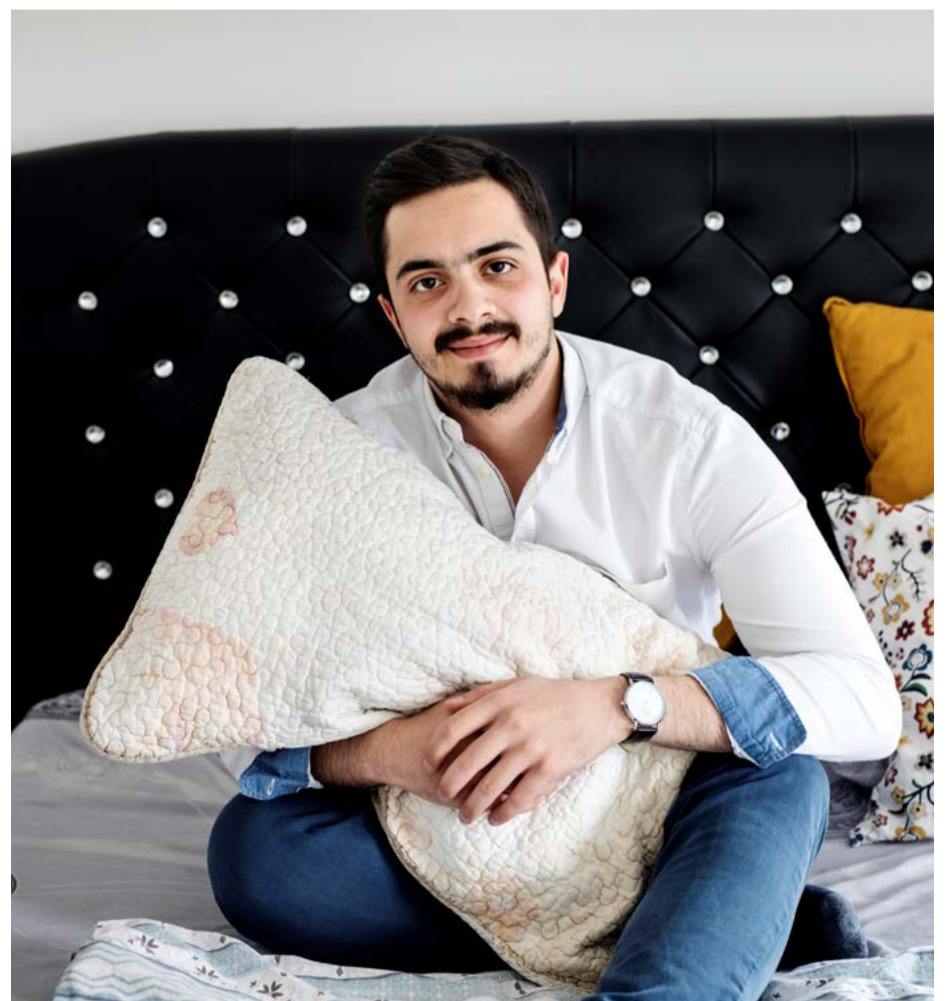
BERÄTTA

■ Vilket förhållande har du till prylar? Mejla inpalivet@sydsvenskan.se

Har du en pryl som betyder

Sr. Katarina, 55 år, dominikansyster i Röggle kloster: "Jag har avgivit ett löfte om fattigdom och avstått eget ägande. Här har vi allt gemensamt. Det handlar inte om att det är dåligt med prylar i sig, utan mer om relationen till sakerna. Det finns en stark drivkraft i människan att ha egna saker. Jag märker det på mig själv när det kommer till böcker. Jag lånar gärna med mig böcker från vårt gemensamma bibliotek, och de blir kvar i min cell alldeles för länge. Relationen till saker kan göra en bunden. Om det går till överdrift är man inte längre fri. Överkonsumtionen kan nog ses som ett tecken på en inre tomhet."

Hassan Shammout, 22 år, från Malmö: "Jag fick det här kuddfodralet av min mamma innan jag flydde till Sverige, den och en halsduk är det enda jag fick med mig. När jag behöver trygghet tar jag fram den. Jag har inte träffat min familj sedan jag kom hit för tre år sedan. I dag har jag jobb och en egen lägenhet. När jag köpte möbler i syrisk stil kände jag mig hemma på ett annat sätt än tidigare. Tryggare, som att jag tillhör den här platsen. I dag kan jag gräma mig över att jag inte tänkte mer på allt jag hade i Damaskus, när jag hade det. Man förstår inte värdet av det man har förrän man förlorar det."

Tipsa oss!

Har du egna berättelser eller förslag på människor och ämnen vi bör skriva om så är du välkommen att e-posta, skriva eller ringa. Jag ser fram emot att höra av dig!

ULF KRISTIANSSON, TF REDAKTÖR

Följ Inpå livet och diskutera artiklarna på Facebook.com/inpalivets
Följ Inpå livet på Instagram: inpa_livet

extra mycket för dig?

Julius Khanye, 15 år, från Lund: "Familjealbumet är nog den viktigaste saken för mig. I den finns bilder på mig när jag var liten och på släktingar. De går inte att få tag i på något annat sätt. Om jag ska välja saker som betyder mycket i vardagen är det mobilen och datorn. För att de underhåller mig och för att jag kan ringa. Jag har rätt mycket grejer i mitt rum som jag inte använder längre. Egentligen är det ju dumt att ha en massa lego som bara står där, när någon annan skulle kunna ha roligt med det istället. Jag har också kvar en del gosedjur. Men de är svårare att göra sig av med eftersom de har betytt mycket."

Cecilia Holm, 51 år, från Lund: "Mina böcker betyder väldigt mycket för mig. Exempelvis Ulla Molins "Leva med trädgård", som jag ständigt återkommer till. Jag har verkligen försökt rensa och decimera mina bokhyllor, men lyckas aldrig. Att läsa på nätet är inte samma sak. Jag vill ha riktiga böcker som jag kan hålla i handen och bläddra i. De är så vackra och för mig känns det som en trygghet att veta att jag har dem där i hyllan och kan ta fram dem när jag vill. Genom åren har jag handlat mycket på loppis och second hand. Men jag har själv svårt att göra mig av med saker, trots att vi bor litet."

Alkohol kan skada din hälsa.